

مساجد امارات متحدهٔ عربی

ترجمهٔ محسن گلرو

اشاره

رحلت پیامبر گرامی اسلام (ص) غائله‌ای در میان طوایف واقع

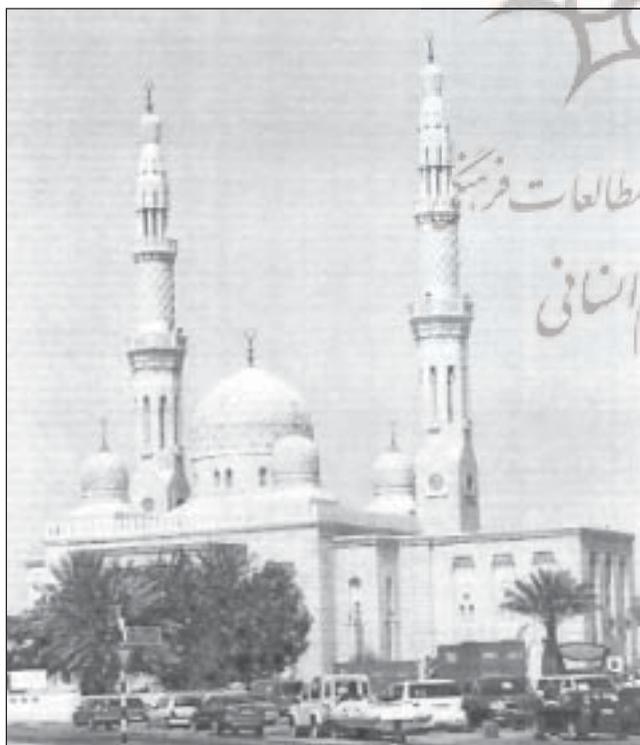
مطالبی که در زیر می‌خوانید از پایگاه اینترنتی WWW.datadubai.Com جمع‌آوری شده است. این پایگاه به معرفی ابعاد مختلف زندگی اجتماعی و فرهنگی اعراب در این منطقه اختصاص دارد. جامعه‌ای که ۱.۹۶٪ جمعیت آن مسلمانند و تنها ۱.۱۶٪ از آنان، شیعه می‌باشند.

از این میان، اطلاعاتی راجع به مساجد امارات جمع‌آوری شده است که به محضر خوانندگان گرامی تقدیم می‌شود.

مقدمه

امارات متحده عربی در جنوب خلیج فارس واقع است و دارای هفت امارت می‌باشد که به ترتیب عبارتند از: ابوظبی، دوبی، شارجه، عجمان، ام‌العین، رأس‌الخیمه و امارت فجیره که در ساحل شرقی و در انتهای جاده «خورفکان» قرار دارد. این کشور از جنوب به سلطان نشین عمان، از غرب به عربستان سعودی و قطر و از شرق به خلیج عمان منتهی می‌شود. مطالعه بناهای تاریخی و اسلامی این سرزمین، از آن جهت که در قسمت شرقی شبه جزیرهٔ عربستان و در قلمرو حکومت اعراب در صدر اسلام بوده است، حائز اهمیت می‌باشد.

با ورود اسلام به این منطقه، نگرش بیشتر مردمی که در زمان پیامبر اکرم (ص) در آنجا زندگی می‌کردند تغییر کرد. پس از

مسجد جُمیرا، دوبی

از اقوام مهاجر آسیایی می باشند.

در این امارت نهری بزرگ جریان دارد، که شهر را به دو قسمت «دیرا» و «بور» تقسیم کرده است. شنهای روان در منطقه پراکنده است و برجهای درهم پیچیده فراوانی به چشم می خورد. اما به سختی ساختمانی همانند بنای مسجد جمیرا (مسجد دوبی) دیده می شود.

به نظر می آید که شمار مساجد شهر و همچنین مساجد کل امارات متحده عربی، در دهه ۱۹۷۰ م. و اوایل دهه ۱۹۸۰ م. همزمان با خروج نیروهای انگلیس از خلیج فارس و مهاجرت اقوام مسلمان کشورهای ایران، هند، پاکستان و ... شروع به رشد کرده است. موفقیت امارتها و همچنین اهالی آنها، انگیزه ای برای ساختن مساجد به عنوان نشانه ای از شکرانه به درگاه الهی و همچنین راهی برای فرستادن خیرات برای گذشتگان در جامعه شد، و البته رشد فرهنگی جامعه، این کار را تقویت کرد.

بر طبق آخرین اطلاعات جمع آوری شده توسط مرکز فرهنگی و باستانی «جمعه المجدید»، در حال حاضر ۸۸ مسجد در دیرا، ۶۱ مسجد در بور و ۳۹ مسجد دیگر در خارج از شهر وجود دارد. مساجد داخل شهر مکانهایی برای نمازهای ایام هفته هستند، و در روز جمعه نمازگزاران به خارج از شهر به سوی مساجد بزرگتر برای نمازهای جمعه حرکت می کنند.

اکثر این مساجد از لحاظ هنر معماری با مساجد آناتولی در ترکیه شباهت دارند، برای مثال یک گنبد عظیم الجثه مرکزی بسیار چشمگیر، در همه مساجد به چشم می خورد، که از آن جمله می توان ساختمان مسجد جمیرا را نام برد. تعداد محدودی از مساجد از معماری ایران و آسیای مرکزی، که به عنوان دو محور عمده منطقه به شمار می روند، نمونه برداری شده اند.

جالب اینکه به تعداد معماران فراوان این ناحیه، اشکال متفاوت مسجد نیز به چشم می خورد. هر کدام از این معماران ساختمانی را متفاوت با دیگری (هرچند ناچیز) خلق می کنند.

اما همه مساجد دوبی یک چیز مشترک دارند و آن اینکه با شکل اعتقادات جامعه مسلمانان جور در می آید. چنانکه در بقیه دنیا نیز چنین است. بنابراین مسجیدی که در چین بنا شده است، دارای پاویون گشوده و باغی مجلل می باشد، و این با نمای مسجیدی که در رشیدیة شارجه ساخته می شوند متفاوت به نظر می رسد. شاید جامعه مسلمانان در آسیای مرکزی احساس می کنند که کمتر قادرند با سبک مسجد ملک فیصل در شارجه ارتباط برقرار کنند. چون بیشتر عادت دارند که در یک ساختمان با سقف هرمی شکل (گنبد) لایه کوبی شده، عبادت کنند.

با وجود پیشرفت در سیستم ارتباطات جهانی می توان یک روش جامع معماری برای همه ساختمانها، از جمله مکانهای پرستش، تهیه کرد. معماران مساجد باید مسجد را همچون پایگاهی مستقل، برای تأمین هویت اجتماعی مسلمانان بنا سازند.

ربطی به عثمانیها که حاکمان ترکیه امروزی بوده اند، ندارد؛ بلکه نام مردی می باشد که - طبق باور عموم - این مسجد را ساخته است.

عثمان، مؤسس سلسله عثمانی، ترک تبار بود و امپراتوری عثمانی را در اواخر قرن ۱۳ م.، ابتدا در آناتولی شمالی تأسیس کرد و سپس جانشینانش آن را تا آسیای مرکزی و جنوب شرقی اروپا گسترش دادند.

در این منطقه، که روزگاری پرتغالیها آن را اشغال کرده بودند، یافته های دیگری کشف شده است که اهمیت آن را بیشتر می نماید. درست در شمال بدیا، یک قبرستان بزرگ اسلامی وجود دارد. در مرکز آن آرامگاهی ۳۰ متری که قدمت آن به عصر آهن می رسد به چشم می خورد. آرامگاه شامل استخوانها، تکه های ظروف سفالی، پیکانهای فلزی و دیگر دست ساخته هایی که قدمت آن حداقل به هزار سال قبل از میلاد می رسد، می شود. عصر فلزات به طور واضح یک دوره از فعالیت گسترده در فجیره بوده است.

همچنین تکه های ظروف سفالی مربوط به دوران هلنیسم در آرامگاه بزرگ بدیا کشف شدند.

به گفته شمسی، استرالیایی می گویند: بقایای زیادی در بدیا مربوط به دوران هلنیسم وجود دارد، و ظروف سفالی مربوط به این دوران که در آرامگاه بزرگ بدیا پیدا شده است، ارتباط این منطقه را با تمدنهای دیگر در آن سوی کوهها نشان می دهد.

به رغم مساحت کوچک امارت فجیره، این منطقه از غنای تاریخی و باستانی ویژه ای برخوردار است، که ثابت می کند بشر از هزاران سال پیش در ساحل و در نزدیکی کوههای حجر زندگی می کرده است.

مساجد دوبی

مرکز تجاری این کشور، امارت دوبی است. گفته می شود که بیشترین جمعیت امارات در این بندر ساکن هستند، ولی اکثراً

مسجد البدیا (عثمان)